

»Ali je toliko nesreč na cesti?«

»Vi ne razumete. Enemu je usojeno tako, drugemu drugače. Voz se tišči voza, ročica seže v ročico, saj se ni mogoče nikamor premakniti. Odzadaj priganjajo, vedno novi vozovi rijejo v gnečo, ki trda in trepetajoča stoji kakor pribita. Ne morete nikamor, ne na levo, ne na desno. Živina pada, ojesa pokajo, jok ljudi se meša v hreščanje tročih se koles. Še s ceste ne morete, da bi jo peš ubrali, kamor bi hoteli, ker je vse zastavljeno. In redki mostovi drže čez široke reke. Ni in ni mogoče. Jaz mislim, da je umrla. In sem še rekla: Pusti ji ga, naj ga ima pri sebi na vozu. Rajša bo vozila in ne bo tolike zmešnjave. Nič — vzela ga ji je, ker se je zdel močnejši, starec, kakršen je, njo pa je pustil odzadaj. Ženska ne more pogaziti ljudi, da bi prišla za otrokom.«

»Težko je, tudi bi bilo težko, najti pot...«

Dekle je streslo z glavo in si dvignilo otroka v naročje. Koca ga je bila pregrela tako, da so mu roke živo rdele in so izpod dolgih, na koncih privihanih vek strmele oči kakor dvoje žarkih, svetlih zvezd.

»Ali se bo igral? Ná —« Dala mu je igračo v roko in se preko njegove glave ozrla na nas.

»Ne, to ni tako, to ni tako. Pot se še najde, saj ni daleč, ena milja. Pa če je umrla, ne more. Na vozu je umrla, na tistem svojem vozu sredi stiske, ko je spoznala, da ne gre naprej. Dvajset ur so še čakali pred mostom, pravijo. Vam se zdi, da to ni potreba. Umreti se dá, kadar člo-

veku hišo zažgo nad glavo, kadar mu živino pokoljejo, kadar ugleda zemljo, ki mu je rodila, izprevrženo v utrdbe. Toda pogledajte te lase.«

Vzela je otroku igračo iz roke in nam jo pokazala. Bil je koder rdečeplavih las, blesteč kakor svila, dehteč kakor svež gorek vosek.

»To so njeni lasje, dala mu jih je za spomin že dolgo prej. In zdaj pogledajte njegove: njegovi so ravno taki. Dolgo časa so bili temnejši, zamolklejši, brez bleska. Zdaj smo tri mesece narazen in pred štirinajstimi dnevi so se mu naenkrat začeli spreminjati. Začeli so blesteti, dobivati tisti rdečkasti ogenj, ki ga imajo njeni lasje in ki ga vidite, če jih pogledate stran od svetlobe.«

Postavila si ga je na kolena, mu spretno splela koder v lase in mu dvignila glavo v luč.

»Ali ne —? Kje imaš igračo?«

Otrok se je nasmehnil in si segel v kipeče, z vratu na rame prelivajoče se valovje kodrov, živo in svetlo tako, kot da se je vnelo v solncu.

»Ali ne —?«

Posadila si ga je zopet v naročje in vprašala, ne da bi dvignila oči:

»In vi še vedno ne verjamete, da je umrla?«

Treske so bile dogorele, pod pepelom je tlela bleda žerjavica. Starec se je bil stisnil čisto v kot za ogenj in zaspal. Prsti rok, v naročju sklenjenih, so mu neprestano igrali. Včasi je dvignil glavo in zaklical kakor iz daljnih globokih sanj, tenko kakor otrok: »Kje si, oglasi se, preljuba naša hči!« a je takoj zopet zaspal.

CHYROW.

Tri zarje zelene skoz bukov gozd,
prelepo si žvižga kos in drozd,
prečisto se svetí rosa na skorji:
tako so korakali v boj matadorji.

Tri rane globoko, tri smehe široko,
še hitro najmlajši skrivaj je zajokal,
ves svet zabrnél je pod vlak in korak:
in prvi je škropnil prah in oblak . . .

POLNOČNA.

Vedno pod oknom poje studenec,
prelivajoč se iz mraka v mrak,
kri kljuje ob bele stene senec,
v globino se ruši dvostročni trak.

Ne morem izreči, kar blede gasne
v prozorno prostornost noči,
le senca, le črta misli jasne —
in roka omahne v vesoljni sij.

Stanko Majcen.